

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๕๗/๒๕๔๗

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของโจทก์ (นายสมเกียรติ บุญศิริ กับพวกรวม ๑๐ คน) ในคดีแพ่งของศาลจังหวัดขอนแก่น เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ พระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่

สำนักงานศาลยุติธรรมมีหนังสือลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ ส่งความเห็นของศาลฎีกาและคำโต้แย้งของโจทก์ที่ ๑ ถึงที่ ๑๐ (นายสมเกียรติ บุญศิริ ที่ ๑ นางลัดดาวัลย์ บุญศิริ ที่ ๒ นายวิชัย บุญศิริ ที่ ๓ นายสมนึก บุญศิริ ที่ ๔ นายสมบัติ บุญศิริ ที่ ๕ นายสมศักดิ์ บุญศิริ ที่ ๖ นางสาวพิมพ์กมล บุญศิริ ที่ ๗ นางสาวคณินุช บุญศิริ ที่ ๘ นางสาวภัทริน บุญศิริ ที่ ๙ และนายดำรงค์ บุญศิริ ที่ ๑๐) ในคดีแพ่งของศาลจังหวัดขอนแก่น เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ พระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติ

สัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่ โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

นายสมเกียรติ บุญศิริ ที่ ๑ กับพวกรวม ๑๐ คน เป็นโจทก์ ฟ้องผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น ได้ลงนามในคำสั่งจังหวัดขอนแก่นที่ ๒๑๑๖/๒๕๒๕ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๒๕ ให้ถอนสัญญาติไทยของโจทก์ทั้งสิบตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และให้นายอำเภอจำหน่ายชื่อโจทก์ทั้งสิบออกจากทะเบียนบ้าน โดยอ้างว่าโจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ เป็นคนฉวยอพยพ ทำให้โจทก์ทั้งสิบได้รับความเสียหาย โดยกล่าวในคำฟ้องว่า โจทก์ที่ ๑ เกิดที่ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ ส่วนโจทก์ที่ ๒ เกิดที่ตำบลนาหว้า อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๗ โจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ อยู่กินฉันสามีภริยาตลอดมาและมีบุตรด้วยกัน ๘ คน คือโจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๑๐ เมื่อโจทก์ทั้งสิบเกิดในประเทศไทยจึงเป็นบุคคลสัญชาติไทย คำสั่งถอนสัญญาติโจทก์ทั้งสิบจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลพิพากษาให้โจทก์ทั้งสิบมีสัญชาติไทย และสั่งให้จำเลยเพิกถอนคำสั่งจังหวัดขอนแก่นที่ ๒๑๑๖/๒๕๒๕ และให้ใส่ชื่อและสัญชาติไทยของโจทก์ทั้งสิบในทะเบียนบ้าน หากไม่ปฏิบัติตามให้ถือคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา

ศาลจังหวัดขอนแก่นมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๔ โดยพิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่โจทก์และจำเลยนำสืบแล้ว ข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่า โจทก์ที่ ๑ คือนายเถาะ แซ่เหียงย่น และโจทก์ที่ ๒ คือนางแต้ว แซ่คิง ตามเอกสารคำขอเปลี่ยนบัตรประจำตัว ระบุว่าโจทก์ทั้งสองเกิดที่จังหวัดเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามพระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๓ (๓) ส่วนโจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๗ เป็นบุตรของโจทก์ ที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งเกิดในขณะที่พระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๔๕๖ และพระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ใช้บังคับ แม้จะได้สัญชาติไทยโดยการเกิดก็ตาม แต่ก็ต้องถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ข้อ ๑ เนื่องจากโจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๗ มีบิดาและมารดาเป็นคนสัญชาติญวน สำหรับโจทก์ที่ ๘ ถึงที่ ๑๐ เกิดภายหลังประกาศของคณะปฏิวัตินี้ดังกล่าวใช้บังคับแล้ว จึงไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ตามผลของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ข้อ ๒ เมื่อโจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ มิใช่คนสัญชาติไทย ส่วนโจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๗ ซึ่งถูกถอนสัญชาติ และโจทก์ที่ ๘ ถึงที่ ๑๐ ไม่ได้

สัญญาชาติไทยโดยการเกิดอยู่แล้ว ดังนั้น การที่จำเลยออกคำสั่งจังหวัดขอนแก่นที่ ๒๑๑๖/๒๕๒๕ ให้ถอนสัญชาติโจทก์ทั้งสิบ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้องโจทก์

โจทก์ทั้งสิบยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลจังหวัดขอนแก่น และศาลอุทธรณ์ภาค ๔ มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๖ ว่า ที่ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์ชอบแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ทั้งสิบฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน

โจทก์ทั้งสิบยื่นฎีกาและยื่นคำร้องลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖ ขอให้ศาลฎีกาส่งเรื่องไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ โดยในการฎีกาได้โต้แย้งว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องในคดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ดังนี้

(๑) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งกำหนดให้บุคคลยอมเสมอกันในทางกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน และกำหนดห้ามมิให้เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่อง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา สถานะของบุคคล ซึ่งตามหลักสากลในเรื่องสัญญาชาติ บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรย่อมได้สัญชาติของประเทศที่เกิดตามหลักดินแดน และโจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๑๐ ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดในราชอาณาจักรไทย ตามหลักดินแดนและตามพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แล้ว นอกจากนี้ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว ได้ประกาศใช้เมื่อปี ๒๕๑๕ ระหว่างช่วงสงครามเย็น จึงเป็นประกาศที่จำกัดสิทธิมนุษยชนขัดต่อหลักเสรีประชาธิปไตย ซึ่งตามหลักนิติรัฐ การออกกฎหมายต้องออกโดยประชาชนมีส่วนร่วมโดยผ่านการตรวจสอบจากรัฐสภา

นอกจากนี้พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ที่ให้มีผลใช้บังคับแก่ผู้ที่เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับแก้ไขเพิ่มเติมใช้บังคับนั้น ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่กำหนดให้บุคคลยอมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันและกำหนดมิให้เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา สถานะของบุคคล ซึ่งตามหลักสากลในเรื่องสัญญาชาติ บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรย่อมได้สัญชาติของประเทศที่เกิดตามหลักดินแดน โจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๑๐ ได้สัญชาติไทย

ตามหลักดินแดนและตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ก่อนที่พระราชบัญญัติสัญชาติฉบับแก้ไขเพิ่มเติมจะใช้บังคับ เมื่อกฎหมายดังกล่าวเป็นการลิดรอนสิทธิของโจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๑๐ จึงไม่มีผลย้อนหลังเป็นโทษแก่โจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๑๐ ได้ ดังนั้น สิทธิในการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดในราชอาณาจักรไทย ของโจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๑๐ จึงไม่เสียไป

(๒) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ เนื่องจากทำให้โจทก์ทั้งสิบถูกลดอนสัญชาติ และถูกตัดสิทธิต่าง ๆ ตามกฎหมายไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการประกอบอาชีพ สิทธิทางการเมือง สิทธิในการถือครองที่ดิน และสิทธิอื่น ๆ ที่ปวงชนชาวไทยพึงมีตามรัฐธรรมนูญที่ได้ให้การรับรองไว้ แม้ประกาศของคณะปฏิวัติเป็นกฎหมายที่สามารถใช้บังคับแก่ประชาชนได้ แต่การออกประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวก็ถือได้ว่าเป็นการที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้ตรากฎหมายเข้าไปแทรกแซงและจำกัดขอบเขตสิทธิขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญได้ให้การรับรองไว้ อีกทั้งไม่ได้ระบุนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการที่จะออกประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวซึ่งมีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนด้วย

นอกจากนี้ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ และคำสั่งจังหวัดขอนแก่นที่ ๒๑๑๖/๒๕๒๕ เป็นประกาศและคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ เพราะก่อนที่จะมีประกาศและคำสั่งดังกล่าว โจทก์ทั้งสิบเป็นผู้มีสัญชาติไทยตามผลของกฎหมายสัญชาติแต่ละฉบับ ในขณะที่โจทก์แต่ละคนเกิด เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า โจทก์ที่ ๑ ถึงที่ ๘ เป็นบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย ก่อนประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ มีผลใช้บังคับจึงไม่น่าจะอยู่ภายใต้การบังคับตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว แม้ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวจะถือไม่ได้ว่าเป็นคำสั่งที่มีผลให้บุคคลต้องได้รับโทษทางอาญาก็ตาม แต่ก็ถือได้ว่าเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิของประชาชนที่มีสิทธิอยู่ก่อนตามกฎหมายแล้วซึ่งน่าจะอนุโลมได้ว่าเป็นผลในทางอาญาด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าวมา จึงขอให้ศาลฎีกาพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๔ รวมทั้งขอให้ศาลฎีกาส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยเกี่ยวกับประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๒ ต่อไป

ศาลฎีกาพิเคราะห์แล้ว โจทก์ทั้งสิบยื่นคำร้องว่า คดีนี้มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งยังไม่มีคำวินิจฉัย

ของศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้ศาลฎีกาส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับดังกล่าวชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ แม้คำร้องของโจทก์ทั้งสองได้ระบุโดยแจ้งชัดว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทมาตราใด เพราะเหตุใด ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๖ (๒) และ (๓) แต่เนื่องจากในคำฟ้องฎีกาของโจทก์ทั้งสองยกข้อต่อสู้ด้วยว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ ที่จำเลยอ้างเป็นเหตุถอนสัญชาติไทยของโจทก์ที่ ๓ ถึงที่ ๗ และประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๒ ที่จำเลยยกขึ้นเป็นข้ออ้างว่า โจทก์ที่ ๘ ถึงที่ ๑๐ ไม่ได้สัญชาติไทยรวมทั้งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ บัญญัติให้พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ มีผลใช้บังคับกับผู้ที่เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับด้วยนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เพราะเหตุว่าประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ดังกล่าว มีผลให้บุคคลที่เกิดในประเทศไทยไม่ได้สัญชาติไทยตามหลักดินแดน จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ที่บัญญัติให้บุคคลเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน และยังขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ เพราะมีผลย้อนหลังไปกระทบกระเทือนต่อสิทธิที่จะมีสัญชาติไทยของโจทก์ทั้งสองอีกด้วย ปัญหาตามคำฟ้องฎีกาของโจทก์ทั้งสองเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความสะดวกเรียบร้อยของประชาชน แม้โจทก์ทั้งสองได้ยกขึ้นว่ากล่าวในศาลล่าง โจทก์ทั้งสองย่อมยกขึ้นว่ากล่าวในชั้นฎีกาได้ จึงถือว่าประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ รวมทั้งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลฎีกาจะต้องใช้บังคับแก่คดีนี้ เมื่อมีข้อโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งยังไม่มีคำวินิจฉัยของ

ศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ศาลฎีกาต้องส่งข้อโต้แย้งดังกล่าวไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ส่วนที่โจทก์ทั้งสิบกล่าวในคำฟ้องฎีกาด้วยว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ โจทก์ทั้งสิบให้เหตุผลว่า เพราะประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวเป็นกฎหมายจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน แต่มิได้ระบุบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการออกประกาศฉบับดังกล่าว ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง ข้อโต้แย้งดังกล่าวถือได้ว่าเป็นข้อโต้แย้งว่า กระบวนการในการตรากฎหมายไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๒ มิใช่โต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ศาลฎีกาจึงไม่จำเป็นต้องส่งข้อโต้แย้งดังกล่าวไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย และที่โจทก์ทั้งสิบกล่าวอ้างในคำฟ้องฎีกาด้วยว่า คำสั่งจังหวัดขอนแก่น ที่ ๒๑๑๖/๒๕๒๕ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ นั้น คำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งของฝ่ายบริหารที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย มิใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ศาลฎีกาจึงไม่จำเป็นต้องส่งข้อโต้แย้งข้อนี้ไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเช่นกัน

ศาลฎีกามีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๗ ให้ส่งข้อโต้แย้งของโจทก์ทั้งสิบเฉพาะข้อที่ว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ รวมทั้งพระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๓ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ เพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลรัฐธรรมนูญตรวจคำร้องแล้ว มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ และเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา ศาลรัฐธรรมนูญได้มีหนังสือเรียกให้หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องจัดส่งเอกสารและคำชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็นสรุปได้ดังนี้

๑. สำนักงานตำรวจสันติบาล มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๗ ซึ่งแจ้งว่า

๑.๑ มติคณะรัฐมนตรีได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาให้สถานะตามกฎหมายแก่ผู้นอวยพ โดยกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รวบรวมส่งบัญชีรายชื่อของผู้นอวยพซึ่งได้ยื่นคำร้องต่อราชการส่วนท้องถิ่นไว้ และขอความร่วมมือให้สำนักงานตำรวจสันติบาลตรวจสอบพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศเท่านั้น สำหรับกรณีนายสมเกียรติ บุญศิริ กับพวกรวม ๑๐ คน ที่เป็นโจทก์ยื่นฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐกรณีถูกเพิกถอนสัญชาติไทย จากการตรวจสอบในส่วนของสำนักงานตำรวจสันติบาลไม่ปรากฏว่ามีประวัติคนผู้นอวยพเก็บรักษาอยู่ และไม่เคยได้รับคำร้องขอมีสถานะทางกฎหมายจากกระทรวงมหาดไทยหรือหน่วยงานอื่นมาก่อนแต่อย่างใด เพียงแต่ได้รับรายงานว่า นายสมเกียรติ บุญศิริ กับพวกรวม ๑๐ คน เป็นโจทก์ยื่นฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๑.๒ บุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ หากประสงค์ขอมีสัญชาติไทย ให้ดำเนินการตามข้อ ๑ โดยสำนักงานตำรวจสันติบาล ดำเนินการตรวจสอบพฤติการณ์ตามแนวทางที่คณะกรรมการพิจารณาให้สัญชาติไทย และให้สถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายแก่ชนกลุ่มน้อยกำหนดไว้ โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

๑.๓ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นประกาศที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ จึงเป็นอำนาจที่รัฐผู้ให้จะกำหนดหลักเกณฑ์และสถานะของบุคคลเพื่อให้เกิดความมั่นคงภายในไว้ จึงไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ เนื่องจากรัฐธรรมนูญใช้บังคับเฉพาะผู้ที่มีสัญชาติไทยเท่านั้น

๒. กระทรวงมหาดไทย มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๗ ซึ่งแจ้งว่า

๒.๑ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ รวมทั้งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ไม่ได้เป็นกฎหมายอาญาเพราะไม่มีโทษทางอาญา จึงมีผลย้อนหลังได้และไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ โดยเทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๔๑๑/๒๕๓๔ ประกอบกับกฎหมายสัญชาติเป็นกฎหมาย

ที่เกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ จึงเป็นอำนาจอธิปไตยของรัฐผู้ให้ที่จะกำหนดสถานะของบุคคลเพื่อให้เกิดความมั่นคงภายในของรัฐ

๒.๒ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ที่บัญญัติเกี่ยวกับความเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองในทางกฎหมายเท่าเทียมกันนั้น อยู่ในหมวดสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ไม่อาจใช้กับกรณีที่เป็นคนที่ไม่ใช่สัญชาติไทยได้ ประกอบกับกฎหมายสัญชาติเป็นเรื่องของความมั่นคงภายในที่อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕

๒.๓ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๗ เห็นชอบการกำหนดสถานะให้แก่กลุ่มบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยและเคยมีสัญชาติไทยแต่ถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ โดยกระทรวงมหาดไทยได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ ทวิวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ออกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การสั่งให้บุคคลซึ่งถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ และบุตรหลาน ได้สัญชาติไทย เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยให้ผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามประกาศดังกล่าวสามารถยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยได้ที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาต่อไป

๓. รองศาสตราจารย์ ดร. พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร มีหนังสือลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ แสดงความเห็นสรุปได้ดังนี้

๓.๑ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ไม่อาจขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ เพราะได้สิ้นสุดเป็นกฎหมายไปแล้ว เนื่องจากถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓ แต่ผลร้ายจากประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว ทำให้เกิดคนไร้สัญชาติและคนไร้รัฐ อันเป็นสิ่งที่ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนซึ่งได้รับการยอมรับในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔

๓.๒ พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่ เห็นว่า มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่ยกเว้นหลักการได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดน

ในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๓ ข้อ ๑ ที่ทำให้นุคคลที่เกิดในประเทศไทยบางคนอาจไม่ได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดนหากบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้าเมืองในลักษณะไม่ถาวร อันเป็นลักษณะเงื่อนไขบังคับก่อนในการกำหนดไม่ให้สัญชาติ กล่าวคือ ไม่ยอมรับให้สัญชาติโดยหลักดินแดนแก่บุคคลที่เกิดในดินแดนของตนจนกว่าฝ่ายบริหารจะมีคำสั่งอนุญาตให้ได้สัญชาติตามมาตรา ๙ ทวิ วรรคสอง จึงไม่อาจกล่าวได้ว่า มาตรา ๙ ทวิ วรรคหนึ่ง ขัดต่อหลักการใด ๆ ที่ยอมรับในรัฐธรรมนูญ และไม่ปรากฏแนวคิดเลือกปฏิบัติอันทำให้ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ รวมทั้งไม่ปรากฏแนวคิดที่กำหนดให้บุคคลต้องรับโทษทางอาญาในการกระทำที่ตนมิได้กระทำ อันขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ แต่ก็อาจกล่าวได้ว่า มาตรา ๙ ทวิ วรรคหนึ่ง เอื้อต่อการเกิดและเพิ่มขึ้นของคนไร้สัญชาติในประเทศไทย

มาตรา ๙ ทวิ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจฝ่ายบริหารในการอนุญาตให้บุตรของคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยจากบุพการีต่างด้าวที่เข้าเมืองไม่ถาวรได้สัญชาติไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย โดยการพิจารณาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ทำให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจสั่งให้บุคคลที่เกิดในไทยได้สัญชาติตามหลักดินแดนเป็นบทบัญญัติที่ฝ่ายบริหารใช้เป็นเครื่องมือในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแก่บุคคลที่ตกเป็นผู้ไร้สัญชาติได้ จึงไม่อาจกล่าวได้ว่า มาตรา ๙ ทวิ วรรคสอง ขัดต่อหลักการใด ๆ ที่ยอมรับในรัฐธรรมนูญ และไม่ปรากฏแนวคิดเลือกปฏิบัติอันทำให้ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ รวมทั้ง ไม่ปรากฏแนวคิดที่กำหนดให้บุคคลต้องรับโทษทางอาญาในการกระทำที่ตนมิได้กระทำ อันขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒

ส่วนมาตรา ๙ ทวิ วรรคสาม เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้ “บุตรที่เกิดในประเทศไทยของคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยในลักษณะไม่ถาวร” ตกเป็น “คนเข้าเมืองผิดกฎหมาย” แต่มิได้กำหนดให้ “บุตรที่เกิดในประเทศไทยของคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยในลักษณะถาวร” ตกเป็น “คนเข้าเมืองผิดกฎหมาย” จึงเป็นบทบัญญัติที่เอื้อต่อการเลือกปฏิบัติที่มีชอบ อันเป็นการไม่เคารพในหลักความเท่าเทียมกันของมนุษย์ ซึ่งเป็นสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และการที่มาตรา ๙ ทวิ วรรคสาม ที่สมมติให้บุคคลที่เกิดในประเทศไทยเป็นคนเข้าเมืองผิดกฎหมาย ทั้งที่โดยข้อเท็จจริงบุคคลดังกล่าวเกิดในประเทศไทยไม่ใช่คนที่เข้ามาในประเทศไทย เมื่อถูกถือว่าผิดกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองย่อมได้รับโทษทางอาญาในสิ่งที่ตนมิได้กระทำ แต่ผู้ที่ผิดกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและควร

ได้รับโทษก็คือบุพการีต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมือง มิใช่บุตรที่เกิดในประเทศไทย นอกจากนี้ มาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม ยังให้ถือว่า บุตรที่เกิดในประเทศไทยจากบุพการีที่เป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองถูกกฎหมาย ในลักษณะชั่วคราวเป็นคนต่างด้าวที่ผิดกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ในกรณีนี้บุพการีก็ได้มีความผิดอันใด เพราะบุพการีเข้าเมืองถูกกฎหมายเพียงแต่มีสิทธิอาศัยเพียงชั่วคราว ในขณะที่บุตรของบุพการีประเภทนี้ ที่เกิดในประเทศไทยกลับตกเป็นคนเข้าเมืองผิดกฎหมาย ดังนั้น บทบัญญัติของมาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒

๓.๓ พระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติ สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้มีผลใช้บังคับกับผู้เกิดก่อนวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศ ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ” ย่อมมีผลย้อนหลังไปบังคับใช้กับคนสัญชาติไทยโดยหลักดินแดนที่เกิดก่อนวันที่มาตรา ๑๑ มีผลใช้บังคับ คือ ก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ซึ่งได้ส่งผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ ผลกระทบด้านบวกคือ การแก้ไขปัญหาให้แก่บุตรที่เกิดในประเทศไทยของบิดาสัญชาติไทยซึ่งไม่ได้สมรสตามกฎหมายกับมารดา ต่างด้าว เนื่องจากประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ไม่ยอมรับการให้สัญชาติไทยโดยผลของกฎหมาย แก่บุคคลในสถานการณ์ข้างต้น แต่ในวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ บุคคลดังกล่าวได้สัญชาติไทย โดยผลของกฎหมาย โดยไม่ต้องมาร้องขอสัญชาติไทยจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ส่วนผลกระทบ ด้านลบ ปรากฏเป็น ๒ ลักษณะ คือ ประการแรก บุตรของบิดามารดาต่างด้าวกลุ่มหนึ่งเสียสัญชาติไทย ในวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ หากปรากฏว่า ในขณะที่บุคคลนั้นเกิดบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยในลักษณะถาวรแต่มารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทย ในลักษณะไม่ถาวร หรือในขณะที่บุคคลนั้นเกิดบิดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยในลักษณะ ไม่ถาวรแต่มารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยในลักษณะถาวร ซึ่งบุคคลในสถานการณ์ข้างต้น ได้รับการยอมรับให้มีสัญชาติไทยเพราะไม่ตกอยู่ภายใต้ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ จึงมีสัญชาติไทยในขณะที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้มีผล แต่เมื่อมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ทำให้

มาตรา ๙ ทวิ มีผลย้อนหลังมาแทนที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ บุคคลดังกล่าวจึงตกอยู่ในข้อยกเว้นของการได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดนตามมาตรา ๙ ทวิ วรรคหนึ่ง ทำให้ไม่อาจมีสัญชาติไทยโดยการเกิดโดยหลักดินแดน สภาพความเป็นคนต่างด้าวหรือไร้สัญชาติของบุคคลจึงเกิดขึ้นแก่บุคคลในสถานการณ์ดังกล่าว ประการที่สอง โดยผลของมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดให้มาตรา ๙ ทวิ วรรคสาม มีผลย้อนหลังทำให้บุคคลที่เกิดในประเทศไทยก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ไม่ได้สัญชาติไทยจึงเป็นคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ทั้งที่บุคคลดังกล่าวมิใช่คนเข้าเมืองและเกิดก่อนวันที่มาตรา ๙ ทวิ จะมีผลใช้บังคับ แต่ต้องได้รับผลร้ายของมาตรา ๙ ทวิ วรรคสาม ในความผิดทางอาญาที่ตนเองมิได้กระทำ เมื่อมาตรา ๙ ทวิ วรรคสาม ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ ดังนั้น จึงปฏิเสธไม่ได้ว่า มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ขัดต่อรัฐธรรมนูญเช่นกัน

ส่วนพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่ฝ่ายบริหารในการเข้ามาบรรเทาผลร้ายของมาตรา ๙ ทวิ และมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง โดยไม่ปรากฏถ้อยคำที่แสดงความขัดต่อมาตราใด ๆ แห่งรัฐธรรมนูญ ในทางตรงกันข้ามกลไกการให้สัญชาติไทยที่ปรากฏในมาตรา ๑๑ วรรคสอง น่าจะเอื้อต่อการที่ฝ่ายบริหารของไทยจะนำมาใช้ในการขจัดปัญหาความไร้สัญชาติที่เกิดแก่นุญชั้ที่อาศัยอยู่นอกมกดินกับสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย

คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ต่อมาได้มีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ โดยมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และวรรคสี่ บัญญัติให้บรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ให้โอนมาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ต่อมาได้มีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ ขึ้นไว้ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ โดยมาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง วรรคสามและวรรคสี่ บัญญัติให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เป็นศาลรัฐธรรมนูญ และให้บทบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคสอง

วรรคสามและวรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใช้บังคับ โดยบรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่อไป และเมื่อมีการแต่งตั้งตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญนี้แล้ว บรรดาคดีหรือการที่ค้างดำเนินการนั้นให้ออนไปอยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่แต่งตั้งขึ้นใหม่ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ได้

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้องและคำชี้แจงหรือแสดงความเห็นของหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่าข้อเท็จจริงเพียงพอแก่การพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่จำเป็นต้องทำการไต่สวนพยานหลักฐานแต่อย่างใด โดยมีประเด็นตามคำร้องว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ พระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

มาตรา ๓๒ บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้อำนาจการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่จะทำความผิดมิได้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพ ได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

มาตรา ๓๕ บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด

ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้น เสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยคำร้องนี้ ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว โดยบทบัญญัติมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายไปขัดหรือแย้งนั้น มีหลักการอย่างเดียวกันกับบทบัญญัติมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงวินิจฉัย คำร้องนี้ตามบทบัญญัติมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยจึงมีว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๓ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ พระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติ

สัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว

๑. ประเด็นที่ว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่ นั้น เห็นว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้ถูกยกเลิกไปแล้วโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ก่อนที่จะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ กรณีจึงไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายอันจะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้

๒. ประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่ นั้น

พระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕ บัญญัติว่า ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

“มาตรา ๗ ทวิ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทย ถ้าในขณะที่เกิดบิดาตามกฎหมายหรือบิดาซึ่งมิได้มีการสมรสกับมารดาหรือมารดาของผู้นั้นเป็น

(๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

(๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ

(๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ในกรณีให้เห็นสมควรรัฐมนตรีจะพิจารณาและตั้งเฉพาะรายให้บุคคลตามวรรคหนึ่งได้สัญชาติไทยก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ให้ถือว่าผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เว้นแต่จะมีการสั่งเป็นอย่างอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ บัญญัติว่า ให้ยกเลิกความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ในกรณีที่เห็นสมควร รัฐมนตรีจะพิจารณาและสั่งเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปให้บุคคลตามวรรคหนึ่งได้สัญชาติไทยก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งจะอยู่ในราชอาณาจักรไทยในฐานะใด ภายใต้อำนาจใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร และสิทธิมนุษยชนประกอบกัน ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎกระทรวงดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง”

เห็นว่า ในระหว่างพิจารณาคำร้องนี้ได้มีพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ มีผลทำให้ความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ถูกยกเลิกและใช้ความใหม่แทนแล้วโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ กรณีเป็นการโต้แย้งบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ไม่มีผลใช้บังคับแล้ว แต่โดยที่ความในวรรคสองของมาตรา ๗ ทวิ ยังคงเหมือนเดิม เพียงแต่เพิ่มข้อความว่า “หรือเป็นการทั่วไป” ซึ่งถือว่าเป็นบทบัญญัติที่เป็นคุณยิ่งกว่าเดิม ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับวินิจฉัยให้ส่วนความในวรรคสามของมาตรา ๗ ทวิ มีการแก้ไขมากและหลักการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่รับวินิจฉัยให้

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยจึงมีว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่รับรองความเสมอภาคที่ให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของชนชาวไทย ซึ่งมีหลักการว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

ต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้ แต่ก็มีได้ห้ามโดยเด็ดขาด เพราะในมาตรา ๓๐ วรรคสี่ ได้บัญญัติเป็นข้อยกเว้นไว้ว่ามาตรการที่รัฐ กำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ที่รับรองว่า บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะกระทำนั้น บัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และหากมีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ โทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะกระทำผิดมิได้ ซึ่งเป็นไปตามหลักกฎหมาย “กฎหมายต้องไม่มีผลบังคับย้อนหลัง” และหลักกฎหมาย “ไม่มีความผิดและไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย”

การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการให้สัญชาติและการเสียสัญชาติแก่บุคคล จะมีขอบเขตเพียงใดถือเป็นนโยบายของรัฐแต่ละรัฐ ซึ่งเป็นอำนาจอธิปไตยของรัฐโดยการตราเป็นกฎหมายใช้บังคับ ตราบเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและข้อตกลงระหว่างประเทศ ประเทศไทยมีการตรากฎหมาย ว่าด้วยสัญชาติกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังกล่าวมาแล้วหลายฉบับ สำหรับบทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันนั้น เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์ ยกเว้นการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดนตามมาตรา ๗ (๒) อันเป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น ตามความจำเป็นและเหมาะสมแก่สภาพและสถานะทางด้านประวัติศาสตร์ ความมั่นคง เศรษฐกิจและ สังคมของประเทศ และเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับบุคคลทั่วไปโดยเสมอกันไม่ได้ยกเว้นให้ใช้บังคับ กับบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกรณีใดกรณีหนึ่งโดยเฉพาะ อันจะทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอภาค หรือไม่ได้รับความคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกันในการได้หรือเสียสัญชาติตามกฎหมาย อีกทั้งไม่ได้ เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ

หรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ นอกจากนั้น มาตรา ๑ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มิได้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดองค์ประกอบการกระทำที่เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้อันจะเป็นความผิดอาญา กรณีไม่มีประเด็นปัญหาให้พิจารณาวินิจฉัยว่าเป็นบทบัญญัติที่ลงโทษบุคคลทางอาญาโดยไม่มีความคิด ไม่มีโทษและไม่มีกฎหมาย หรือเป็นกฎหมายที่ลงโทษทางอาญาบุคคลย้อนหลังหรือไม่ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

ส่วนมาตรา ๑ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น เป็นบทบัญญัติที่ยกเว้นหลักการที่บุคคลตามมาตรา ๑ ทวิ วรรคหนึ่ง จะไม่ได้รับสัญชาติไทย โดยให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใช้ดุลพินิจสั่งเป็นการเฉพาะรายให้บุคคลที่ไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๑ ทวิ วรรคหนึ่ง ได้สัญชาติไทยตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ดังนั้น หากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะพิจารณาให้สัญชาติไทยแก่บุคคลใดตามมาตรา ๑ ทวิ วรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะต้องใช้มาตรฐานเดียวกัน คือหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด บทบัญญัติมาตรา ๑ ทวิ วรรคสองดังกล่าวใช้บังคับเป็นการทั่วไปเป็นการขยายโอกาสให้บุคคลทุกคนที่ไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๑ ทวิ วรรคหนึ่ง สามารถยื่นขอสัญชาติไทยได้โดยเสมอกัน ไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่เลือกปฏิบัติต่อบุคคล กรณีถือได้ว่าเป็นบทบัญญัติที่เป็นคุณ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ นอกจากนั้น มาตรา ๑ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มิได้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดองค์ประกอบการกระทำที่เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้อันจะเป็นความผิดอาญา ย่อมไม่มีกรณีที่จะพิจารณาว่าเป็นบทบัญญัติที่ลงโทษบุคคลทางอาญาโดยไม่มีความคิด ไม่มีโทษและไม่มีกฎหมาย หรือเป็นกฎหมายที่ลงโทษทางอาญาบุคคลย้อนหลังหรือไม่ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

๓. ประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่งหรือไม่

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ให้มีผลใช้บังคับกับผู้ที่เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง อาจได้สัญชาติไทยได้ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้รัฐมนตรีจะสั่งให้ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป หรือเป็นการเฉพาะรายก็ได้”

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่ให้นำมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์การไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดและข้อยกเว้น มาใช้บังคับกับผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย เว้นแต่ผู้ได้สัญชาติไทยโดยคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ อยู่แล้วก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ การที่มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ ไปใช้บังคับย้อนหลังดังกล่าว แม้ส่งผลกระทบต่อบุคคลทั้งด้านบวกและด้านลบ แต่ก็เป็นการใช้บังคับทั่วไป ไม่ได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง หรือทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอภาคกันตามกฎหมาย หรือไม่ได้รับความคุ้มครองโดยกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันในการได้หรือไม่ได้สัญชาติไทย กรณีจึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ นอกจากนั้น แม้มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับมาตรา ๗ ทวิ ย้อนหลังดังกล่าว อาจเป็นผลร้ายแก่บุคคลบางรายที่เกิดในราชอาณาจักรไทย ก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

แต่ก็ไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดการกระทำอันเป็นความผิดหรือกำหนดโทษทางอาญาอันจะทำให้บุคคลต้องรับโทษทางอาญาในการกระทำก่อนที่จะมีกฎหมายใช้บังคับแต่อย่างใด กรณีมิได้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับย้อนหลังไปเอาผิดหรือลงโทษทางอาญาแก่บุคคล จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

ส่วนมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น เป็นข้อยกเว้นของมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่พระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ คือ ก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ แต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง อาจได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะสั่งให้ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะรายก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด อันเป็นบทบัญญัติที่เป็นคุณแก่บุคคลตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง กรณีเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับกับบุคคลเป็นการทั่วไป มิได้เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล และมีได้เป็นกฎหมายที่มีผลย้อนหลังไปเอาผิดหรือลงโทษทางอาญาแก่บุคคลแต่อย่างใด จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังที่กล่าวมา ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

นายชัช ชลวร

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายจรูญ ภักดีธนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจรูญ อินทจาร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายเฉลิมพล เอกอรุ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายณรงค์ มาประณีต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายบุญส่ง กุลบุปผา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายชัช ชลวร ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๕๗/๒๕๔๗

วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ พระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕) และพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นเบื้องต้นสมควรพิจารณาก่อนว่า เมื่อมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประกาศใช้บังคับแล้ว กรณีมีเหตุต้องพิจารณาวินิจฉัยตามประเด็นของคำร้องนี้ หรือไม่

เห็นว่า การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติกฎหมายใด ๆ จะต้องพิจารณาว่า บทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้บังคับในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย สำหรับคำร้องนี้ศาลรัฐธรรมนูญได้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยในขณะที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ใช้บังคับ โดยผู้ร้องโต้แย้งความชอบด้วยรัฐธรรมนูญว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลฎีกาจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ ซึ่งเป็นบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยในเรื่องความเสมอภาคและเรื่องสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ในระหว่างพิจารณา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ล่มเลิกโดยประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ แต่อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้นำหลักการนี้มาบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

ด้วยเช่นกัน จึงเห็นว่า เมื่อยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ กรณีมีเหตุสมควรวินิจฉัยประเด็นตามคำร้องนี้ต่อไป โดยพิจารณาว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕) และพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

เมื่อพิจารณาคำร้องของผู้ร้องแล้วมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยรวมสามประเด็นดังนี้

ประเด็นแรก ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓ บัญญัติให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ทำให้ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวนี้ไม่มีผลใช้บังคับแล้ว จึงไม่อาจมีบทบัญญัติใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อีก กรณีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ในระหว่างพิจารณา มีพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ บัญญัติให้ยกเลิกความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๗ ทวิ ที่ผู้ร้องได้แย้งไม่มีผลใช้บังคับแล้ว กรณีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้ คงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาตามคำร้องนี้เพียงว่า พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่เท่านั้น

เมื่อพิจารณาประเด็นนี้แล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน โดยบุคคลทุกคนมีความเสมอภาคในกฎหมาย ซึ่งถือเป็นหลักความเสมอภาค โดยเฉพาะการรับรองสิทธิเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง และการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้ แต่มิได้เป็นการห้ามโดยเด็ดขาด หากการเลือกปฏิบัตินั้นเป็นมาตรการเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่นแล้ว ถือว่าไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามมาตรา ๓๐ วรรคสี่

สำหรับการได้สัญชาติของคนต่างด้าวบุคคลใดบุคคลหนึ่งย่อมเป็นไปตามนโยบายของรัฐ โดยถือว่า การได้สัญชาติหรือเสียสัญชาติเป็นเรื่องภายในของรัฐที่แต่ละรัฐจะพิจารณาวินิจฉัยและกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขขึ้นซึ่งโดยปกติจะต้องสอดคล้องต่อกฎหมายระหว่างประเทศที่ได้รับรองไว้ในปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และกฎหมายทั่วไปอันเป็นที่ยอมรับในเรื่องสัญชาติ ดังนั้นในการตรากฎหมายว่าด้วยสัญชาติโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการป้องกันและรักษาความมั่นคงแห่งชาติ รัฐมีอำนาจจะให้สัญชาติตามหลักดินแดนแก่บุคคลที่เกิดในดินแดนของตนและมีบิดามารดาที่มีสิทธิอาศัยในดินแดนในลักษณะถาวรได้ แต่หากบิดามารดาของบุคคลนั้นมิได้มีสิทธิอาศัยในลักษณะถาวร รัฐก็มีอำนาจจะให้สัญชาติแก่บุคคลนั้นได้โดยมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่พึงได้ว่า บุคคลนั้นต้องมีความสัมพันธ์ที่แท้จริงกับรัฐเจ้าของดินแดน หลักการนี้ได้นำมาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๓ และมาตรา ๓ ทวิ (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๕ มาตรา ๔ และมาตรา ๕) โดยมาตรา ๓ บัญญัติว่า “บุคคลดังต่อไปนี้ย่อมได้สัญชาติไทย โดยการเกิด (๑) ผู้เกิดโดยบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย (๒) ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย ยกเว้นบุคคลตามมาตรา ๓ ทวิ วรรคหนึ่ง” และมาตรา ๓ ทวิ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทย ถ้าในขณะที่เกิดบิดาตามกฎหมายหรือบิดาซึ่งมิได้มีการสมรสกับมารดาหรือมารดาของ

ผู้นั้นเป็น (๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย (๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ (๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง” มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง จึงเป็นบทยกเว้นหลักการได้สัญชาติไทยตามหลักดินแดนโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๒) ด้วยการกำหนดลักษณะของบุคคลที่จะไม่ได้รับสัญชาติไทยตามหลักดินแดนโดยการเกิดหากมีบิดามารดาเป็นคนต่างด้าว ที่มีได้มีสิทธิอาศัยในประเทศไทยในลักษณะถาวร

เห็นว่า บทบัญญัติแห่งมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับบุคคลที่เข้าลักษณะตามที่บัญญัติไว้อย่างเสมอกันในกฎหมาย ไม่ได้ยกเว้นใช้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกรณีใดกรณีหนึ่ง อันทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอภาคกันหรือไม่ได้รับความคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกันอีกทั้งไม่ได้เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองแต่อย่างใดจึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐

ส่วนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของบุคคลทางกระบวนการยุติธรรมที่ไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และการลงโทษนั้นจะหนักกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะกระทำผิดมิได้ ซึ่งเป็นหลักที่รับรองห้ามใช้กฎหมายอาญาย้อนหลังกับบุคคลในความผิดทางอาญา เมื่อพิจารณามาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ที่เป็นบทยกเว้นการได้สัญชาติไทยตามหลักดินแดนโดยการเกิดของบุคคลที่มีบิดามารดา ซึ่งมีได้มีสิทธิอาศัยในลักษณะถาวรแล้ว เห็นว่า เรื่องของการได้สัญชาติหรือเสียสัญชาติตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งนั้นไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดการกระทำอันเป็นความผิดหรือกำหนดโทษทางอาญา อันทำให้บุคคลต้องรับโทษทางอาญาจากการกระทำของตนแต่อย่างใด บทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่สาม พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

หรือไม่ ในระหว่างพิจารณา มีพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ กรณีจึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาคำรื้อถอนนี้เพียงว่า พระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่เท่านั้น สำหรับประเด็นในมาตรา ๑๑ วรรคสอง ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

เห็นว่า มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้นำมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับกับบุคคลที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ อันเป็นวันที่พระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มีผลใช้บังคับ เป็นบทบัญญัติที่มีผลเป็นการทั่วไป ไม่ได้ยกเว้นใช้บังคับแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกรณีใดกรณีหนึ่ง อันทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอภาคกันหรือไม่ได้รับความคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน อีกทั้งไม่ได้เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองแต่อย่างใด มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐

สำหรับในข้อที่ว่า มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ปรากฏความในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัตินี้ว่า “สมควรกำหนดหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยของบุตรและหลานตลอดทั้งสายของคนต่างด้าวที่ เป็นผู้อพยพ ผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้เข้าเมืองเพียงชั่วคราว และผู้ได้รับผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายเสียใหม่ให้เหมาะสมรัดกุม” แล้ว เห็นว่า กฎหมายฉบับนี้เป็นการแก้ไขกฎหมายเพื่อเป็นการจัดระเบียบหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการได้สัญชาติไทยเสียใหม่ให้เหมาะสมต่อสภาพการณ์ของสังคมอันเป็นประโยชน์ของประเทศ การแก้ไขกฎหมายฉบับนี้อาจมีผลทำให้มีบุคคลต้องเสียสัญชาติไทยที่ตนเคยได้รับจากบทบัญญัติของกฎหมายซึ่งเป็นผลร้าย

แก่บุคคลดังกล่าวนี้ แต่ความในมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ก็มีได้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดการกระทำ อันเป็นความผิดหรือกำหนดโทษทางอาญาอันทำให้บุคคลต้องรับโทษทางอาญาในการกระทำก่อนที่จะ มีกฎหมายบัญญัติความผิด หากแต่เป็นการกำหนดคุณลักษณะของบุคคลที่จะได้รับสัญชาติไทยหรือไม่ เท่านั้น กรณีการบัญญัติให้กฎหมายมีผลใช้บังคับก่อนวันที่พระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงเห็นว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕) และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

นายชัช ชลวร

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายจรัญ ภักดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๕๗/๒๕๕๑

วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่ ๑ พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๔
วรรคหนึ่ง หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ พระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง
หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่ ๑ พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๔
วรรคหนึ่ง หรือไม่

เนื่องจากความในวรรคสองและวรรคสาม ของมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ
พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ถูกยกเลิก
และใช้ความใหม่แล้ว โดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ เป็นผลให้
ไม่มีบทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ วรรคสองและวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับอีกต่อไป จึงไม่
จำต้องวินิจฉัยว่า มาตรา ๗ ทวิ วรรคสองและวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง หรือไม่อีก

คงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเพียงว่า มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง หรือไม่

มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่วางเงื่อนไขในการได้หรือไม่ได้สัญชาติไทยของบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย แต่มีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่แต่ละประเทศมีเอกสิทธิ์ที่จะกำหนดขึ้นได้ตามความจำเป็นและเหมาะสมแก่สภาพและสถานะทางด้านประวัติศาสตร์ ความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ถึงแม้จะมีความแตกต่างจากบุคคลที่เกิดจากบิดาหรือมารดาที่มีสัญชาติไทยกับคนต่างด้าวบางประเภทอยู่บ้าง ก็มีใช้การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยไม่เป็นธรรม เพราะมิใช่เกิดจากเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองแต่อย่างใด ดังนั้น จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ ทั้งมิใช่บทกฎหมายที่มีผลย้อนหลังไปเอาผิดหรือโทษทางอาญาแก่ผู้ใดด้วย จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ ๒ พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่งหรือไม่

เนื่องจากมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มีข้อความแบ่งเป็นสองวรรค คือ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้มีผลใช้บังคับกับผู้เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้ได้รับสัญชาติไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง อาจได้สัญชาติไทยได้ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้รัฐมนตรีจะสั่งให้ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะรายก็ได้”

เห็นว่า มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง โยงไปผูกกับมาตรา ๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่า ให้มาตรา ๙ ทวิ มีผลใช้บังคับกับผู้เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ เว้นแต่ผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งอันมีผลให้ได้รับสัญชาติไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ อยู่ก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีผลย้อนหลังไปเป็นโทษต่อบุคคลในทางสัญชาติ แต่ก็มีได้เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยไม่เป็นธรรม หรือมีผลย้อนหลังไปเอาผิดหรือลงโทษทางอาญาแก่บุคคล ดังนั้น จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

สำหรับมาตรา ๑๑ วรรคสองนั้น เป็นข้อยกเว้นของวรรคหนึ่งว่า บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย ก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ แต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง อาจได้สัญชาติไทยได้ ตามมาตรา ๙ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะสั่งให้ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะรายก็ได้ อันเป็นกฎหมายส่วนที่เป็นคุณแก่บุคคลตามวรรคหนึ่ง มิใช่กฎหมายที่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยไม่เป็นธรรม หรือมีผลย้อนหลังไปเอาผิดหรือโทษทางอาญาแต่อย่างใด จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง เช่นกัน

นายจรัญ ภักดีธนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายจรูญ อินทจาร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๕๗/๒๕๔๗

วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของโจทก์ (นายสมเกียรติ บุญศิริ ที่ ๑ กับพวกรวม ๑๐ คน) ในคดีแพ่งของศาลจังหวัดขอนแก่น ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ กรณีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ พระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่

ประเด็นวินิจฉัย

ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของโจทก์ในคดีแพ่งของศาลจังหวัดขอนแก่น ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยกรณีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ พระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

มาตรา ๓๒ บัญญัติว่า “บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด

ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๕

ข้อ ๑ ให้ถอนสัญชาติไทยของบรรดาบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาเป็นคนต่างด้าว หรือมารดาเป็นคนต่างด้าวแต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอด้วยกฎหมาย และในขณะที่เกิด บิดาหรือมารดานั้นเป็น

(๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

(๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ

(๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ทั้งนี้ เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นสมควรและสั่งเฉพาะราย เป็นประการอื่น

ข้อ ๒ บุคคลตามข้อ ๑ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยเมื่อประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับแล้ว ไม่ได้สัญชาติไทย เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นสมควรและสั่งเฉพาะราย เป็นประการอื่น

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

“มาตรา ๗ ทวิ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทย ถ้าในขณะที่เกิดบิดาตามกฎหมายหรือบิดาซึ่งมิได้มีการสมรสกับมารดา หรือมารดาของผู้นั้น เป็น

(๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษ

เฉพาะราย

(๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ

(๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วย

คนเข้าเมือง

ในกรณีที่เห็นสมควรรัฐมนตรีจะพิจารณาและสั่งเฉพาะรายให้บุคคลตามวรรคหนึ่ง ได้รับสัญชาติไทยก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ให้ถือว่าผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เว้นแต่จะมีการสั่งเป็นอย่างอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”

มาตรา ๑๑ บทบัญญัติมาตรา ๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้มีผลใช้บังคับกับผู้เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้ได้รับสัญชาติไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๙ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง อาจได้สัญชาติไทยได้ตามมาตรา ๙ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ รัฐมนตรีจะสั่งให้ได้รับสัญชาติไทยเป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะรายก็ได้

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และใช้ความต่อไปนี้แทน

“ในกรณีที่เห็นสมควร รัฐมนตรีจะพิจารณาและสั่งเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปให้บุคคลตามวรรคหนึ่งได้สัญชาติไทยก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งจะอยู่ในราชอาณาจักรไทยในฐานะใด ภายใต้เงื่อนไขใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและสิทธิมนุษยชนประกอบกัน ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎกระทรวงดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง”

ความเห็น

เนื่องจากขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องนี้ ได้มีการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว ซึ่งบทบัญญัติมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีหลักการเป็นอย่างเดียวกันกับบทบัญญัติมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๕๐ และบทบัญญัติมาตรา ๓๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีหลักการเป็นอย่างเดียวกันกับบทบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงเป็นกรณีที่ต้องพิจารณาว่าประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ พระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ได้ถูกยกเลิกไปแล้ว โดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ก่อนที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่ผู้ร้องยื่นคำร้อง ใช้บังคับ และก่อนที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยคำร้องนี้ จึงไม่มีบทบัญญัติใดที่จะนำมาวินิจฉัยว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญอีก จึงไม่รับวินิจฉัยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ นี้ ส่วนพระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ก็ได้ถูกพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยการยกเลิกหลักการเดิมแล้ว จึงไม่มีบทบัญญัติใดที่จะนำมาวินิจฉัยว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญอีกเช่นกัน จึงไม่รับวินิจฉัย มาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ นี้

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยหลักความเสมอภาค ซึ่งมีความหมายว่า องค์กรของรัฐทุกองค์กร รวมถึงฝ่ายนิติบัญญัติต้องออกกฎหมายบังคับแก่บุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญอย่างเดียวกัน และบังคับต่อบุคคลที่แตกต่างกันในสาระสำคัญแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของแต่ละคน การปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญแตกต่างกัน หรือการปฏิบัติอย่างเดียวกันต่อบุคคลที่ต่างกัน ในสาระสำคัญ โดยปราศจากเหตุผล เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ ได้รับรองหลักการห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมไว้ในวรรคสามว่า การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา

เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้ และในขณะเดียวกันก็ได้บัญญัติข้อยกเว้นไว้ในวรรคสี่ว่ามาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อ ขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

ส่วนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยหลักเกี่ยวกับความผิดและโทษทางอาญาว่า บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา ถ้าในขณะกระทำการนั้น ไม่ได้มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และหากมีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและ กำหนดโทษไว้ โทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่ กระทำความผิดมิได้ ซึ่งเป็นการรับรองหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง และหลักไม่มีความผิด ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย

สำหรับในส่วนของการได้สัญชาติ นั้น มีหลักการว่า การที่บุคคลจะได้สัญชาติย่อมเป็นไปตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมาย และอยู่ภายใต้อธิปไตยของแต่ละประเทศ โดยทุกประเทศจะมีอำนาจอธิปไตย ในการให้สัญชาติแก่บุคคลภายใต้หลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันไป ส่วนรายละเอียดของการได้สัญชาติและ ข้อยกเว้นย่อมแตกต่างกันไปตามจารีตประเพณี ประวัติศาสตร์ สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และ ความมั่นคงของแต่ละประเทศ สำหรับประเทศไทย นั้นได้ตรากฎหมายว่าด้วยสัญชาติขึ้นใช้บังคับ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๕ โดยได้นำหลักเกณฑ์การได้สัญชาติโดยการเกิด ๒ หลักมาใช้ คือ หลักดินแดน ซึ่งมีหลักการว่าทารกที่เกิดในดินแดนของประเทศใดย่อมได้สัญชาติของประเทศนั้นและหลัก สืบสายโลหิต ซึ่งมีหลักการว่า ทารกจะต้องมีสัญชาติของบิดาหรือมารดา ซึ่งมีความผูกพันกันทางสายเลือด ไม่ว่าทารกนั้นจะเกิดในประเทศที่บิดาหรือมารดามีสัญชาติหรือเกิดในต่างประเทศ โดยแก้ไขปรับปรุง หลักการการให้สัญชาติให้เหมาะสมรัดกุมหลายครั้ง และกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของมาตรา ๗ ทวิ และ มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวตามคำโต้แย้งของโจทก์ในคดีแพ่งของศาลจังหวัดขอนแก่น มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยรวม ๓ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการได้สัญชาติไทย การเสียสัญชาติไทย และการกลับคืนสัญชาติไทย ซึ่งปรากฏเหตุผลในการแก้ไขพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่า โดยที่สมควรให้บุตรของหญิงไทยสามารถมีสัญชาติไทยได้ โดยหลักสายโลหิตด้วยตามหลักการเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย และภายใต้สัญชาติไทยของบุตร และสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยของบุตรและหลานตลอดทั้งสายของคนต่างด้าวที่เป็นผู้อพยพ ผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้เข้าเมืองเพียงชั่วคราวและผู้ได้รับอพยพให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นพิเศษเฉพาะราย ให้เหมาะสมรัดกุม เพราะการยึดหลักการสมรสโดยชอบด้วยกฎหมายตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับบุคคลเหล่านี้ที่โดยมากจะอยู่กินกันโดยไม่จดทะเบียนสมรส จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยความในบทบัญญัติในมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขข้อห้ามของการได้สัญชาติไทย ซึ่งใช้บังคับกับบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยที่มีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว และในขณะที่เกิดบิดาตามกฎหมายหรือบิดาซึ่งไม่ได้มีการสมรสกับมารดาหรือมารดาของผู้นั้นเป็นผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย หรือผู้ที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือเป็นผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และใช้บังคับกับผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวทุกคนที่มีลักษณะตามที่ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งบัญญัติไว้ ซึ่งเป็นการตรากฎหมาย เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การให้สัญชาติไทยแก่ผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวให้เหมาะสมรัดกุมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคงของประเทศ อันเป็นอำนาจอธิปไตยของประเทศที่จะให้สัญชาติไทยแก่บุคคลได้ กรณีจึงมิใช่เป็นการเลือกปฏิบัติหรือใช้บังคับกับบุคคลที่เป็นคนต่างด้าวโดยไม่เป็นธรรมแต่อย่างใด บทบัญญัติในมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐

นอกจากนี้ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ก็ไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดองค์ประกอบของการกระทำอันเป็นความผิดทางอาญา จึงไม่มีกรณีที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง แต่อย่างใด

ประเด็นที่ ๒ พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การตรากฎหมายเพื่อให้สัญญาชาติไทยเป็นอำนาจอธิปไตยของประเทศไทย ภายใต้หลักเกณฑ์ที่เหมาะสมกับจารีตประเพณี ประวัติศาสตร์ เหตุผลทางด้านภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคงของประเทศ การที่มาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง ให้อำนาจดุลพินิจแก่รัฐมนตรีเป็นการเฉพาะรายแก่ผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง มีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การให้สัญญาชาติไทยแก่บุคคลดังกล่าวให้เหมาะสมรัดกุม โดยบทบัญญัติในมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่เป็นข้อยกเว้นของหลักการที่บุคคลตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง โดยให้ดุลพินิจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะพิจารณาให้สัญญาชาติไทยแก่บุคคลเป็นการเฉพาะรายได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด และในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะพิจารณาให้สัญญาชาติไทยแก่บุคคลใดตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง รัฐมนตรีก็ต้องใช้มาตรฐานเดียวกันนั้นใช้บังคับกับบุคคลทุกคนตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ดังนั้น การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ใช้ดุลพินิจพิจารณาให้สัญญาชาติไทย ตามหลักในมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง จึงมิใช่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง และไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และโดยที่ขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยคำร้องนี้ พระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ บทบัญญัติว่า ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๗ ทวิ แล้วใช้ความต่อไปนี้แทน “ในกรณีที่เห็นสมควร รัฐมนตรีจะพิจารณาและสั่งเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปให้บุคคลตามวรรคหนึ่งได้สัญญาชาติไทยก็ได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด” บทบัญญัติที่แก้ไข

ใหม่นี้ เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗ ทวิ วรรคสองเดิม โดยให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พิจารณาให้สัญชาติไทยแก่บุคคลตามหลักการที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ให้เหมาะสมและรัดกุมใน ๒ กรณี คือ เป็นการเฉพาะราย และเป็นการทั่วไป บทบัญญัติในมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง ที่แก้ไขเพิ่มเติมใหม่โดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ นี้ จึงมิได้มีผล เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยไม่เป็นธรรม และไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมีได้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดองค์ประกอบของการกระทำอันเป็น ความผิดทางอาญา จึงไม่มีกรณีที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

นอกจากนี้ มาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง ก็มีใช่เป็นบทบัญญัติที่กำหนดองค์ประกอบของ การกระทำอันเป็นความผิดทางอาญา จึงไม่มีกรณีที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ ๓ พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้มาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ใช้บังคับย้อนหลังกับ กรณีของผู้ที่เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย และมาตรา ๑๑ วรรคสอง ได้บัญญัติรับรอง ให้บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง อาจได้รับสัญชาติไทยได้ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไข เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ได้อีกด้วย บทบัญญัติมาตรา ๑๑ ทั้งสองวรรค จึงเป็นบทบัญญัติที่ใช้ เป็นการทั่วไปในทางที่เป็นคุณกับบุคคลที่มีลักษณะตามที่มาตรา ๑๑ บัญญัติไว้ และมีได้เป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมแต่อย่างใด ดังนั้น พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมีใช่เป็น กรณีที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีผลเป็นการลงโทษทางอาญาแก่บุคคล จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง แต่อย่างใด

ด้วยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยไว้ จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ
วรรคหนึ่ง มาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง และมาตรา ๑๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

นายจรูญ อินทจาร
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายเฉลิมพล เอกอรุณกุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๕๗/๒๕๔๗

วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง แยกพิจารณาเป็น ๒ ส่วนดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นบทบัญญัติซึ่งกำหนดข้อยกเว้นการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดนตามมาตรา ๗ (๒) ที่ใช้บังคับกับบุคคลทั่วไปเสมอๆ ไม่ได้ใช้บังคับกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง หรือทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอภาคกัน หรือไม่ได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันในการได้หรือไม่ได้สัญชาติไทยตามกฎหมาย จึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด เป็นไปตามหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญที่บุคคลผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย

ทุกคนย่อมได้รับการปฏิบัติโดยเท่าเทียมกัน และได้รับความคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายโดยเสมอภาค
บทบัญญัติของพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐

นอกจากนั้น มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ดังกล่าว มิได้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทาง
อาญา ซึ่งระบอบองค์ประกอบกรกระทำผิด และกำหนดโทษสำหรับการกระทำผิดนั้น
และมิได้เป็นกฎหมายที่ลงโทษบุคคลย้อนหลังแต่อย่างใด บทบัญญัตินี้จึงไม่ขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

ส่วนที่สอง พิจารณาแล้วเห็นว่ามาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ
พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจดุลพินิจ
แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาสั่งให้บุคคลที่ไม่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ
วรรคหนึ่ง ได้สัญชาติไทย ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด บทบัญญัตินี้จึงใช้บังคับเป็น
การทั่วไปโดยเสมอภาคกัน เป็นการขยายโอกาสให้บุคคลที่ไม่ได้สัญชาติไทย ตามมาตรา ๗ ทวิ
วรรคหนึ่ง ทุกคนสามารถยื่นขอสัญชาติไทยได้เสมอหน้ากัน ทั้งนี้ลักษณะคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทยนั้นอาจสั่งเป็นการทั่วไปหรือสั่งเป็นการเฉพาะรายก็ได้ ถือได้ว่าเป็นบทบัญญัติ
ที่เป็นคุณ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐

อนึ่ง บทบัญญัตินี้มิใช่บทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญาที่บัญญัติองค์ประกอบ
ความผิดทางอาญาและกำหนดโทษสำหรับการกระทำผิดนั้น จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่สอง

แยกพิจารณาเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่บัญญัติให้ใช้บังคับมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ย้อนหลังกับบุคคลที่เกิดก่อน

วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ถือเป็นบทบัญญัติที่มีผลย้อนหลังกับบุคคลที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ โดยเสมอภาคกันและเป็นบทบัญญัติที่ใช้กับบุคคลทั่วไป ไม่ได้ใช้บังคับกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะจง หรือทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอภาคกันตามกฎหมาย หรือไม่ได้รับความคุ้มครองโดยกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันในการได้หรือไม่ได้สัญชาติไทย จึงไม่ใช่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล บทบัญญัตินี้ดังกล่าวจึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐

แม้การใช้บังคับบทบัญญัตินี้ดังกล่าวอาจไม่เป็นคุณแก่บุคคลบางคนที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ แต่มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ซึ่งมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้ใช้บังคับนั้น เป็นบทบัญญัติซึ่งกำหนดข้อยกเว้นการได้สัญชาติไทย โดยการเกิดตามหลักดินแดน ตามมาตรา ๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มิได้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญา ซึ่งระบอบองค์ประกอบการกระทำความผิด และกำหนดโทษการกระทำความผิดนั้น จึงไม่ใช่เป็นการบังคับใช้กฎหมายอาญาเป็นโทษกับบุคคล มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

ส่วนที่สอง พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้บุคคลที่ไม่ได้สัญชาติไทย อันเป็นผลมาจากมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะรายก็ได้ บทบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับต่อบุคคลทั่วไปโดยเสมอภาคกัน ไม่ได้ใช้บังคับกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะจง หรือทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอภาค หรือไม่ได้รับความคุ้มครองโดยกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันในการได้หรือไม่ได้สัญชาติไทยตามกฎหมาย จึงไม่ใช่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล มาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐

นอกจากนั้น มาตรา ๑๑ วรรคสองดังกล่าว เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารในการมีคำสั่งให้สัญชาติไทยแก่บุคคลเป็นการทั่วไป หรือเป็นการเฉพาะรายก็ได้ มิได้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญา ซึ่งระบอบองค์ประกอบการกระทำความผิด และกำหนดโทษสำหรับการกระทำความผิดนั้น มาตรา ๑๑ วรรคสอง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

นายเฉลิมพล เอกอรุ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายอนุรักษ์ มาประณีต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๕๗/๒๕๔๗

วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ และพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ ได้รับการบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มีหลักการเป็นอย่างเดียวกันจึงรับวินิจฉัยให้

คงมีประเด็นพิจารณาวินิจฉัยรวม ๒ ประเด็น คือ

๑. พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

๒. พระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่ ๑ พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

เห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง มิได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ส่วนมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง ถูกแก้ไขเพียงเล็กน้อยในบทที่เป็นคุณยิ่งกว่าเดิม และมีใจความ ข้อความเหมือนเดิม ทั้งวรรคหนึ่งและวรรคสอง มีใจความบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์

และเงื่อนไขการให้สัญชาติและการเสียสัญชาติแก่บุคคล โดยจะมีขอบเขตเพียงใด ถือเป็นนโยบายของรัฐแต่ละรัฐ ซึ่งเป็นอำนาจอธิปไตยของรัฐ โดยการตราเป็นกฎหมายใช้บังคับ บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์ยกเว้นหลักการได้สัญชาติไทยตามหลักดินแดนโดยการเกิดตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ (๒) ซึ่งใช้บังคับต่อบุคคลทั่วไปโดยเสมอกัน ไม่ได้ยกเว้นให้ใช้บังคับกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอภาคกันหรือไม่ได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันในการได้หรือเสียสัญชาติตามกฎหมาย จึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด บุคคลผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยทุกคนย่อมได้รับการปฏิบัติโดยเท่าเทียมกัน และได้รับความคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายโดยเสมอภาค อีกทั้งมิได้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดองค์ประกอบของการกระทำ อันเป็นความผิดและจะต้องรับโทษอาญา จึงไม่มีกรณีที่จะพิจารณาว่าเป็นบทบัญญัติของกฎหมายให้บุคคลต้องรับโทษทางอาญาย้อนหลังหรือไม่ บทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

ส่วนมาตรา ๗ ทวิ วรรคสามนั้นถูกยกเลิกไปแล้ว จึงไม่รับวินิจฉัยให้

ประเด็นที่ ๒ พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่งหรือไม่

มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนที่ใช้บังคับมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ย้อนหลังกับบุคคลที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕

เนื่องจากบทบัญญัติมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ดังกล่าว มิได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ส่วนมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แก้ไขเพียงเล็กน้อย จึงต้องพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นดังกล่าวต่อไป

พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติย้อนหลังกับบุคคลที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ นั้น เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับบุคคลทั่วไปที่มีกรณีต้องตามที่บัญญัติไว้ โดยเสมอกัน ไม่ได้ยกเว้นให้ใช้บังคับกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอภาคกัน หรือไม่ได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมในการได้หรือเสียสัญชาติตามกฎหมาย จึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐

นอกจากนี้ แม้การใช้บังคับบทบัญญัติย้อนหลังดังกล่าวแล้วอาจจะเป็นผลร้ายแก่บุคคลบางรายที่เกิดในราชอาณาจักรก่อนวันพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มีผลใช้บังคับคือ ผู้ที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ และได้สัญชาติไทยโดยไม่ต้องถูกเพิกถอนสัญชาติไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๓ กลับต้องเสียสัญชาติไทยไปก็ตาม แต่มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์ยกเว้นการได้สัญชาติไทยตามหลักดินแดน โดยการเกิด ตามมาตรา ๗ (๒) มิได้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดองค์ประกอบของการกระทำอันเป็นความผิด และจะต้องรับโทษอาญา ไม่มีกรณีที่จะพิจารณาว่าเป็นบทบัญญัติของกฎหมายให้บุคคลต้องรับโทษทางอาญา มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

เนื่องจากบทบัญญัติมาตรา ๑๑ วรรคสอง ดังกล่าว มิได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประเด็นพิจารณาจึงมีว่า บทบัญญัติมาตรา ๑๑ วรรคสอง ที่บัญญัติให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จะสั่งให้บุคคลดังกล่าวได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป หรือเป็นการเฉพาะรายก็ได้ นั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๑๑ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่บังคับใช้ต่อบุคคลทั่วไปที่มีกรณี
ต้องตามที่บัญญัติไว้โดยเสมอกัน ไม่ได้ยกเว้นให้ใช้บังคับกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือทำให้บุคคล
ไม่ได้รับความเสมอภาคกันหรือไม่ได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมในการได้หรือเสียสัญชาติตามกฎหมาย
จึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล มาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
มาตรา ๓๐

นอกจากนี้มาตรา ๑๑ วรรคสอง ดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีซึ่งเป็นฝ่ายบริหาร
ในการมีคำสั่งให้สัญชาติไทยแก่บุคคลเป็นการเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปก็ได้ มิได้เป็นบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายที่กำหนดองค์ประกอบของการกระทำอันเป็นความผิดและจะต้องรับโทษอาญาไม่มีกรณี
ที่จะพิจารณาว่าเป็นบทบัญญัติของกฎหมายให้บุคคลต้องรับโทษทางอาญา มาตรา ๑๑ วรรคสอง
แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

นายสุรชัย มาประณีต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายบุญส่ง กุลบุปผา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๕๗/๒๕๔๗

วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่งหรือไม่

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่งหรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่งหรือไม่

พิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ให้บุคคลมีความเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้ การกระทำที่ถือว่าเป็นการเลือก

ปฏิบัตินั้น ได้แก่ การปฏิบัติที่แตกต่างกันต่อบุคคลที่มีฐานะหรือข้อเท็จจริงที่เหมือนกัน ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่รับรองว่าบุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการ อันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ และการลงโทษนั้น จะหนักกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้ ซึ่งเป็นหลักกฎหมายต้องไม่มี ผลบังคับย้อนหลัง และหลักไม่มีความผิดและไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติ สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๕ โดยมีเหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม คือ “โดยที่สมควรให้บุตรของ หญิงไทย สามารถมีสัญชาติไทยได้โดยหลักสายโลหิตด้วยตามหลักการเท่าเทียมกันระหว่างหญิง และชาย และสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยของบุตรและหลานตลอดทั้งสายของคนต่างด้าว ที่เป็นผู้อพยพ ผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้เข้าเมืองเพียงชั่วคราว และผู้ได้รับผ่อนผันให้ พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายเสียใหม่ให้เหมาะสมรัดกุม เพราะการยึด หลักการสมรส โดยชอบด้วยกฎหมายตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับบุคคลเหล่านี้ที่โดยมากจะอยู่กินกันโดยไม่จด ทะเบียนสมรส จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้” แล้ว เห็นว่า คำว่าสัญชาติ หมายความว่าความสัมพันธ์ ในทางกฎหมายระหว่างปัจเจกชนคนหนึ่งกับรัฐ ๆ หนึ่งในลักษณะที่ปัจเจกชนตกอยู่ภายใต้อำนาจ อธิปไตยในทางบุคคลของรัฐนั้น สัญชาติจึงเป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐและเอกชนและมีสถานะเป็น เงื่อนไขในการมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายภายในของรัฐ สำหรับกฎเกณฑ์เกี่ยวกับสัญชาตินั้น ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศรับรองว่า การกำหนดกฎหมายสัญชาติเป็นอำนาจภายในของรัฐ ดังนั้นรัฐจึงมีอำนาจที่จะกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสัญชาติของพลเมืองที่อยู่ภายในรัฐนั้นได้ พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ บัญญัติให้บุคคลได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ทั้งโดยอาศัยหลักสืบสายโลหิตจากบิดาหรือมารดาผู้มีสัญชาติไทย และหลักดินแดน กล่าวคือ ผู้เกิด โดยบิดาเป็นผู้มีสัญชาติไทยไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทยหรือผู้เกิดนอกราชอาณาจักรไทย โดยมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย แต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายหรือบิดาไม่มีสัญชาติ หรือผู้เกิดใน ราชอาณาจักรไทย ต่อมาประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ได้ยกเว้นหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดนในกรณีต่าง ๆ ดังที่กำหนดไว้ โดยกำหนดให้ ถอนสัญชาติไทยของบรรดาบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาเป็นคนต่างด้าวหรือมารดา

เป็นคนต่างด้าวแต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายและในขณะที่เกิดบิดาหรือมารดานั้นเป็นผู้ที่ได้รับ การผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายหรือเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราวหรือเป็นผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทย โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เหตุผลของการบังคับใช้ประกาศของคณะปฏิวัติดังกล่าว คือ “โดยที่ พิจารณาเห็นว่า บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ใน ราชอาณาจักรไทยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามา ในราชอาณาจักรไทยโดยได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่เพียงชั่วคราวหรือเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย บุคคลเหล่านี้ แม้จะมีสัญชาติไทย แต่ก็มีได้มีความจงรักภักดีต่อประเทศไทย เพื่อป้องกันและรักษาความมั่นคงแห่งชาติ สมควรมิให้บุคคลดังกล่าวมีหรือได้สัญชาติไทยอีกต่อไป” ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ โดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ยกเลิก ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ และได้บัญญัติหลักเกณฑ์ การได้สัญชาติไทยเสียใหม่ แต่ยังคงยืนยันหลักการการได้สัญชาติไทย โดยหลักสืบสายโลหิตและ หลักดินแดนเช่นเดิม กล่าวคือ ผู้เกิดโดยบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือ นอกราชอาณาจักรไทย และผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิดโดยมีบทบัญญัติ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง เป็นบทยกเว้นการได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดน การที่พระราชบัญญัติ สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นบทบัญญัติยกเว้นมิให้ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยได้สัญชาติไทยโดยการเกิดในกรณีต่าง ๆ ดังที่บัญญัติไว้ นั้น ก็เพราะบุคคลดังกล่าว แม้เกิดในประเทศไทย แต่มีบุพการีเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ ในประเทศไทยในลักษณะไม่ถาวร ซึ่งเป็นปัญหาว่าบุคคลเหล่านั้นจะมีความจงรักภักดีต่อประเทศไทย หรือไม่ การบัญญัติกฎหมายตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง จึงเป็นนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการรักษา ความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งเป็นอำนาจภายในของรัฐนั่นเอง แต่อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ก็มีหลักการที่มุ่งจะให้ ความคุ้มครองบุตรของหญิงไทยให้สามารถมีสัญชาติไทยได้โดยหลักสายโลหิตตามหลักการเท่าเทียมกัน ระหว่างหญิงและชาย และเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับบุคคลที่มีฐานะหรือข้อเท็จจริงที่เหมือนกัน อย่างเสมอภาคกันโดยมิได้มีการเลือกปฏิบัติแต่อย่างใด และมีใช้บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการรับโทษ ทางอาญา ดังนั้น พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม

โดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

ส่วนมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง ซึ่งกำหนดให้ในกรณีที่เห็นสมควรรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะพิจารณาและตั้งเฉพาะรายให้บุคคลตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ได้สัญชาติไทยก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด แล้วเห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยของบุตรและหลานตลอดทั้งสายของคนต่างด้าวที่เป็นผู้อพยพ ผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้เข้าเมืองเพียงชั่วคราว และผู้ได้รับผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายอันจะเป็นประโยชน์แก่บุคคลตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ในการที่จะได้รับสัญชาติไทย จึงเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับบุคคลที่มีฐานะหรือข้อเท็จจริงที่เหมือนกันอย่างเสมอภาคกัน โดยมีได้มีการเลือกปฏิบัติแต่อย่างใด และมีใช้บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการรับโทษาทางอาญา ดังนั้น พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่งหรือไม่

พิจารณาพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ แล้วเห็นว่า เป็นบทบัญญัติที่ให้นำหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ไปใช้บังคับกับผู้เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ ซึ่งตามประเด็นวินิจฉัยนี้ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง หมายความว่าเฉพาะมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง เท่านั้น การบัญญัติในลักษณะดังกล่าวเป็นอำนาจภายในของรัฐซึ่งมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ ส่วนมาตรา ๑๑ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรก่อนวันที่พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ แต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง อาจได้รับสัญชาติไทยได้ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง จึงเป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดพิจารณาให้สัญชาติไทยแก่บุคคลตามมาตรา ๗ ทวิ และมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่งได้

อันจะเป็นประโยชน์แก่บุคคลดังกล่าวในการที่จะได้รับสัญชาติไทย มาตรา ๑๑ จึงเป็นบทบัญญัติที่ใช้อยู่บังคับกับบุคคลที่มีฐานะหรือข้อเท็จจริงที่เหมือนกันอย่างเสมอภาคกัน โดยมีได้มีการเลือกปฏิบัติแต่อย่างใด และมีใช้บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการรับโทษทางอาญา ดังนั้น พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๓ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

นายบุญส่ง กุลบุปผา
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๕๗/๒๕๔๗

วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่ ๑ พระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ พระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

ในประเด็นทั้งสองดังกล่าว แม้ศาลฎีกาจะส่งปัญหามาให้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ ก็ตาม แต่ระหว่างพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ปรากฏว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ถูกยกเลิกไป และต่อมามีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ออกใช้บังคับ ซึ่งบทบัญญัติแห่งมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง คงหลักการเดิมตามมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ ไว้ จึงวินิจฉัยให้ตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

สำหรับประเด็นที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติของพระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นบทกเว้นการได้สัญญาติโดยหลักดินแดนแก่บุคคล ๓ ประเภท ซึ่งเป็นอำนาจของรัฐที่จะกำหนดเงื่อนไขการให้สัญญาติแก่บุคคลโดยคำนึงถึงความมั่นคงของประเทศ และใช้บังคับแก่บุคคลเป็นการทั่วไป ไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ และมิได้กำหนดโทษในทางอาญา จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง ส่วนพระราชบัญญัติ

สัญญา พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นข้อยกเว้นของวรรคหนึ่งที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจพิจารณาให้สัญญาไทยแก่บุคคลตามวรรคหนึ่งได้อันเป็นบทบัญญัติที่เป็นคุณและไม่ได้เลือกปฏิบัติ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อบทมาตราแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าวเช่นเดียวกัน

ประเด็นที่ ๒ เห็นว่า พระราชบัญญัติสัญญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้มีผลย้อนหลังไปบังคับแก่บุคคลที่เกิดก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ซึ่งมีผลบังคับแก่บุคคลเป็นการทั่วไป ผู้ที่เกี่ยวข้องและอาจได้หรือเสียสัญญาไทยได้รับความคุ้มครองหรือผลเช่นเดียวกัน จึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมและไม่ได้กำหนดโทษในทางอาญาที่ห้ามมิให้ใช้บังคับย้อนหลัง ย่อมไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ส่วนพระราชบัญญัติสัญญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ วรรคสอง เป็นบทให้อำนาจรัฐมนตรีสั่งให้สัญญาไทยแก่บุคคลตามวรรคหนึ่ง ได้เป็นการทั่วไปหรือเฉพาะราย เป็นข้อยกเว้นของวรรคหนึ่งซึ่งเป็นคุณและใช้บังคับแก่บุคคลเป็นการทั่วไปโดยไม่เลือกปฏิบัติ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อบทมาตราแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าวเช่นเดียวกัน

นายสันต์ สร้อยพิสุทธิ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายสุพจน์ ไข่มุกด์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๕๗/๒๕๔๗

วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่งหรือไม่

ความเห็น

มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการให้สัญชาติและการเสียสัญชาติแก่บุคคล โดยจะมีขอบเขตเพียงใดถือเป็นนโยบายของรัฐนั้น ซึ่งเป็นอำนาจอธิปไตยของรัฐ โดยการตราเป็นกฎหมายใช้บังคับได้ตราบเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและข้อตกลงระหว่างประเทศ บทบัญญัติดังกล่าวเป็นหลักเกณฑ์ยกเว้นหลักการได้สัญชาติไทยตามหลักดินแดน โดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๒) ซึ่งใช้บังคับต่อบุคคลทั่วไปโดยเสมอกันไม่ได้ยกเว้นให้ใช้บังคับกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

มาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง ถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และได้เพิ่มถ้อยคำ “...หรือเป็นการทั่วไป...” อันมีลักษณะเป็นคุณยิ่งกว่า มาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง (เดิม) สำหรับบุคคลที่ได้สัญชาติไทยตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ในกฎหมายระหว่างประเทศ (แผนกคดีบุคคล) ให้อำนาจรัฐเป็นผู้กำหนดสัญชาติ การได้ หรือเสียสัญชาติ อันเป็นเรื่องของแต่ละรัฐที่จะพิจารณาวินิจฉัย ภายใต้กฎหมายตนว่า กฎหมายว่าด้วยสัญชาติเป็นอำนาจภายในของรัฐที่จะกำหนดกฎเกณฑ์อย่างไรก็ได้ เมื่อรัฐมีอำนาจอธิปไตยรัฐจึงสามารถออกกฎหมายใด ๆ ก็ได้ตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายระหว่าง

ประเทศ ซึ่งการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเป็นพันธกรณีในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางแพ่ง (พลเมือง) และสิทธิทางการเมืองแห่งสหประชาชาติ ค.ศ. ๑๙๖๖ ซึ่งประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคี และเป็นพันธกรณีในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) แห่งสหประชาชาติ ซึ่งประเทศไทยได้ร่วมลงมติรับรองมาตั้งแต่ต้น และได้ก่อให้เกิดพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยได้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายภายในหลายฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้มีบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยในหมวดที่ ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ในมาตรา ๓๐ แล้วนั้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ ยึดหลักความเสมอภาค เช่นเดียวกัน ซึ่งมีทั้งความเสมอภาคทั่วไปตามวรรคหนึ่ง คือ บุคคลย่อมเสมอภาคในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ซึ่งหลักความเสมอภาคทั่วไปนี้ น่าจะหมายถึงการคุ้มครองบุคคลที่เป็นคนไทยเท่าเทียมกัน ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันถือหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง ซึ่งหมายถึงชายและหญิงที่เป็นชนชาวไทยย่อมมีสิทธิและเสรีภาพและได้รับการรับรองสิทธิเท่าเทียมกันตามรัฐธรรมนูญดังกล่าว ดังนั้น การที่จำเลยออกคำสั่งจังหวัดขอนแก่นที่ ๒๑๑๖/๒๕๒๕ ให้ถอนสัญชาติโจทก์ทั้งสิบ จึงเป็นคำสั่งที่ขัดด้วยกฎหมายการที่โจทก์อ้างสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ที่ต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมีสิทธิเท่าเทียมกัน ก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคในการก่อตั้งครอบครัว เห็นว่าเหตุผลที่โจทก์กล่าวอ้างเป็นเรื่องที่แต่ละประเทศจะถือปฏิบัติโดยคำนึงถึงปัญหาทางสังคมหรือปัญหาด้านความมั่นคง ในกรณีของประเทศไทยเมื่อพิจารณาจากสภาพแวดล้อมและปัจจัยอื่น ๆ เกี่ยวกับการได้สัญชาติไทย ตามมาตรา ๙ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ไม่ปรากฏแนวคิดเลือกปฏิบัติอันทำให้ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ รวมทั้งไม่ปรากฏแนวคิดที่กำหนดให้บุคคลต้องรับโทษทางอาญาในการกระทำที่ตนมิได้กระทำ อันขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่งและวรรคสอง เป็นเรื่องที่จะใช้ดุลพินิจในการที่จะให้สิทธิของคนต่างด้าวว่าจะให้ถือสัญชาติไทยหรือไม่อย่างไร

เช่น ชายที่เป็นคนต่างด้าวสมรสกับหญิงไทยก็เปิดโอกาสให้แปลงสัญชาติได้ภายใต้เงื่อนไขที่ตราไว้ใน มาตรา ๑๑ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ดังนั้น การที่กฎหมายบัญญัติให้มีผลใช้บังคับกับผู้เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ให้บังคับ ด้วยย่อมเป็นอำนาจของรัฐที่จะตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว ไม่ถือว่าเป็นบทบัญญัติที่ก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคในกฎหมาย หรือเป็นการทำให้ชายและหญิง ไม่ได้มีสิทธิเท่าเทียมกันด้วยเหตุที่เป็นมาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและความมั่นคงของประเทศซึ่งมิได้ตัดสิทธิของการแปลงสัญชาติ จึงมิใช่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องเพศ และไม่ขัดกับกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้น พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มิใช่คำสั่งที่มีผลทำให้บุคคลต้องรับโทษทางอาญาแต่เป็นเรื่องของการให้ถอนสัญชาติไทยของบุคคลบางจำพวก หรือลงโทษบุคคลหนักขึ้นกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลากระทำความผิด แม้จะมีผลย้อนหลังกระทบถึงสิทธิของจำเลยและประชาชน ก็มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายและไม่ขัดหรือแย้งกับ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ โดยเมื่อเทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๖๐/๒๔๕๗ และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๔๑๑/๒๕๔๕ ประกอบกับกฎหมายสัญชาติเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ จึงเป็นอำนาจอธิปไตยของรัฐผู้ให้ที่จะกำหนดสถานะของบุคคลเพื่อให้เกิดความมั่นคงภายในของรัฐ กฎหมายดังกล่าวจึงบัญญัติขึ้นสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงเห็นว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

นายสุพจน์ ไข่มุกด์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายอุดมศักดิ์ นิติมন্ত্রী ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๕๗/๒๕๔๗

วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย มีตามประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่

ประเด็นที่ ๓ พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่

ความเห็น

ข้อพิจารณาเบื้องต้นตามคำร้องเป็นการขอให้วินิจฉัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ ซึ่งสิ้นสุดไปแล้วกรณีนี้ถือได้ว่าเป็นการขอให้วินิจฉัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามคำร้องว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ฉบับปัจจุบันนี้ในบทมาตราที่ตรงกันตามมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ประเด็นที่ ๑ สืบเนื่องจากประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ถูกยกเลิกไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ โดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงควรพิจารณาในเบื้องต้นก่อนว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของประกาศของคณะปฏิวัตินี้ดังกล่าวที่ถูกยกเลิกไปแล้ว หรือไม่

เนื่องจากประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ถูกยกเลิกไปแล้วโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓ ในระหว่างที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ มีผลใช้บังคับ จึงไม่มีบทบัญญัติใดหรือกรณีที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ได้ จึงไม่มีกรณีปัญหาความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญของกฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้

ประเด็นที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการให้สัญชาติและการเสียสัญชาติแก่บุคคล โดยจะมีขอบเขตเพียงใด ถือเป็นนโยบายของรัฐแต่ละรัฐ ซึ่งเป็นอำนาจอธิปไตยของรัฐ โดยการตราเป็นกฎหมายใช้บังคับตราแต่ที่ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและข้อตกลงระหว่างประเทศ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันประเทศไทยมีการตราพระราชบัญญัติสัญญาชาติกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังกล่าวจำนวนหลายฉบับ บทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์ยกเว้นการได้สัญชาติไทยตามหลักดินแดน โดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๒) ซึ่งใช้บังคับต่อบุคคลทั่วไปโดยเสมอกันไม่ได้ยกเว้นให้ใช้บังคับกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอภาคกัน หรือไม่ได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกัน ในการได้หรือเสียสัญชาติตามกฎหมาย จึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด บุคคลผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยทุกคนย่อมได้รับการปฏิบัติโดยเท่าเทียมกันและได้รับความคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายโดยเสมอภาค บทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐

นอกจากนี้พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์ยกเว้นการได้สัญชาติตามหลักดินแดนโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๒) โดยคง

ให้ถือหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามกฎหมายเดิมที่ยกเลิกไปแล้วมาใช้บังคับเป็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามกฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติมใหม่นั้นเอง เพราะผู้ที่เกิดก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่อยู่ในบังคับของกฎหมาย ยกเว้นไม่ได้สัญชาติไทยตามหลักดินแดนย่อมเป็นผู้ที่ขณะที่เกิดบิดาตามกฎหมาย หรือบิดาซึ่งไม่ได้มีการสมรสกับมารดา หรือมารดาของผู้นั้นเป็นผู้ที่อยู่ในหลักเกณฑ์การอยู่อาศัยในราชอาณาจักรตามลักษณะที่กฎหมายกำหนด เป็นกรณีที่กำหนดให้หลักเกณฑ์นั้นอยู่ในเงื่อนไขอันเป็นเวลาขณะเกิดของผู้นั้นด้วย ซึ่งวันเวลาเกิดของผู้นั้นต้องเป็นกรณีเกิดก่อนที่กฎหมายมีผลใช้บังคับเป็นปกติธรรมดาอยู่แล้ว ไม่ใช่การบังคับใช้กฎหมายย้อนหลังอันเป็นผลร้ายแก่บุคคลบางรายที่เกิดในราชอาณาจักรก่อนวันพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มีผลใช้บังคับแต่อย่างใด มิได้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดองค์ประกอบการกระทำให้เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ อันเป็นความผิดอาญาหรือกระทบสิทธิที่เป็นโทษในทางปกครอง ไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่ลงโทษการกระทำใดของบุคคลทางอาญาหรือเป็นโทษต่อการกระทำใดของบุคคลในทางปกครองโดยไม่มีความผิดไม่มีโทษและไม่มีความหมายหรือเป็นกฎหมายที่ลงโทษหรือเป็นโทษต่อบุคคลย้อนหลังหรือไม่ กรณีไม่มีประเด็นปัญหาให้พิจารณาวินิจฉัยว่า เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดให้การกระทำใดเป็นความผิดอาญาหรือเป็นโทษทางปกครองไว้ อันเป็นกฎหมายที่ลงโทษบุคคลทางอาญาหรือเป็นโทษต่อสิทธิของบุคคลทางปกครองย้อนหลัง เป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่งหรือไม่ ประการใด

ประเด็นที่ ๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่บัญญัติให้ใช้บังคับมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ย้อนหลังกับบุคคลที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับบุคคลทั่วไปที่มีกรณีต้องตามที่บัญญัติไว้โดยเสมอกัน ไม่ได้ยกเว้นให้ใช้บังคับกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอภาคกัน หรือไม่ได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันในการได้หรือเสียสัญชาติตามกฎหมาย จึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และกล่าวโดยเฉพาะมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการได้หรือเสียสัญชาติเป็นหลักการเอาไว้ ตามบทบัญญัติมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งดังกล่าว ซึ่งได้วินิจฉัยแล้วว่าไม่ขัดหรือแย้ง

ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ดังกล่าว จึงมิได้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดองค์ประกอบการกระทำที่เป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ อันเป็นความผิดทางอาญาหรือเป็นโทษทางปกครอง ไม่เป็นการบังคับใช้กฎหมายอาญา หรือกฎหมายที่เป็นโทษกับบุคคลทางปกครอง ย้อนหลังไปใช้บังคับในขณะที่มิได้มีกฎหมายในเวลา ที่กระทำการนั้นบัญญัติเป็นความผิดและเป็นโทษไว้ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

ส่วนมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นบทบัญญัติ กรณีเมื่อใช้มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่งบังคับใช้มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสองย้อนหลังกับบุคคล ที่เกิดก่อนวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ แล้วไม่ได้สัญชาติไทย ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจสั่งให้บุคคลดังกล่าวได้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปก็ได้ ถือเป็นบทบัญญัติ ที่บังคับใช้ต่อบุคคลทั่วไปที่มีกรณีต้องตามที่บัญญัติไว้โดยเสมอกัน ไม่ได้ยกเว้นให้ใช้บังคับกับบุคคลใด บุคคลหนึ่งหรือทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอภาคกันหรือไม่ได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมในการได้ หรือเสียสัญชาติตามกฎหมาย จึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล มาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และเมื่อมาตรา ๑๑ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่รัฐมนตรี ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารในการมีคำสั่งให้สัญชาติไทยแก่บุคคลเป็นการเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปก็ได้ อันเป็นบทบัญญัติที่เป็นคุณเพื่อเยียวยาผลร้ายที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขเดิมในกฎหมายใหม่ นั้นเอง มิได้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดองค์ประกอบการกระทำที่เป็นความผิดและเป็นโทษไว้ อันเป็นความผิดอาญาหรือเป็นโทษทางปกครองอย่างใด มาตรา ๑๑ วรรคสอง จึงไม่ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

กรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นตามคำร้องที่ขอให้วินิจฉัยว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ถูกยกเลิกไปแล้ว ไม่เป็นประโยชน์แก่คดีอีกต่อไป จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

นายอุดมศักดิ์ นิติมন্ত্রী

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ